

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASI JOQARI TÁLIM, PÁN HÁM
INNOVATSIYALAR MINISTRLIGI**

**ÁJINIYAZ ATINDAĞI NÓKIS MÁMLEKETLIK
PEDAGOGIKALÍQ INSTITUTÍ**

«TASTIYOLANDI»
Ájiniyaz atındağı NMPI
rektori **B. P. Otemuratov**
“ 2023-jil”

**KÁSIPLIK (DÓRETIWSHILIK) IMTIXANLAR DÁSTÚRI HÁM
BAHALAW KRITERIYASI**

((Jeńil atletika, gimnastika))

**60111900– Mektepke shekemgi hám baslawısh tálimde dene tárbiyası hám
sport tálimi**

NÓKIS-2023

Dástúr Ájiniyaz atindagi Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutınıń oqıw - metodikalıq keńesinde kórip shıǵılǵan hám maqullanǵan. 03 - 07 2023-jıl kúngi 8 -sanlı májilis bayanı.

Dúziwshiler:

- A.Q.Utepbergenov - Ajiniyaz atindagi Nókis mamleketlik pedagogikalıq instituti, "Dene madeniyati" fakulteti dekani, b.i.k dotsent.
- A.T.Niyazov - Ajiniyaz atindagi Nókis mamleketlik pedagogikalıq instituti, "Sport pánleri" kafedrasi baslıǵı, professor.
- A.J.Eshbaev - Ajiniyaz atindagi Nókis mamleketlik pedagogikalıq instituti, "Dene madeniyati teoriyasi hám metodikasi" kafedrasi baslıǵı, dotsent.

Recenzentler:

- A.S.Sultansuynov - Berdaq atındaǵı QMU "Dene madeniyati teoriyasi hám metodikasi" kafedrasi b.p.f.d.(PhD), docent
- S.M. Toylibaev - Ózbekstan mámleketlik dene tárbiyası hám sport universiteti Nókis filiali "Jeke gúres hám tábiyyıy pánler" kafedrasi baslıǵı p.i.b.f.d. (PhD), docent

Ózbekstan Respublikasi Joqari tálim, pán hám innovatsiyalar ministrliги
Ájiniyaz atindağı Nókis mámleketlik pedagogikalıq institutı
60111900–Mektepke shekemgi hám baslawısh dene tárbiyası hám sport tálimi
boyınsha kásiplik (dóretiwshilik) imtixan ótkeriw kriteryası hám dástúri
Kirisiw

Ğárezsiz Ózbekstan Respublikasında xalıqtıń, ásirese keleshek áwladtıń salamatlıǵın bekkemlew, fizikalıq mádeniyat hám sporttı rawajlandırıw máselelerine úlken itibar berilmekte.

Mámleketimizde usı tarawdıń rawajlanıwına qaratılǵan qatar normativ-huqıqıy hújjetler qabıl etilgen hám turmısta qollanılıp atır. Atap aytqanda Ózbekstan Respublikasınıń «Dene tárbiyası hám sport haqqında»ǵı, «Tálim tuwrısında»ǵı nızamları, «Kadrlar tayarlaw milliy baǵdarlaması», Ózbekstan Respublikası Prezidentiniń 2002-jıl 24-oktyabrde qabıl etilgen «Ózbekstan Balalar sportın rawajlandırıw fondın dúziw tuwrısında»ǵı pármanı, Ózbekstan Respublikası ministrler Mákemesiniń 1999-jıl 27-maydağı 271-sanlı «Ózbekstanda dene tárbiyası hám sporttı jáne de rawajlandırıw ilajları haqqında»ǵı qararı, Ózbekstan Respublikası Prezidentiniń 2017-jıl 3-iyun dağı PQ-3031-sanlı «Dene tárbiyası hám ǵalabalıq sporttı jáne de rawajlandırıw ilajları haqqında»ǵı qararı, Ózbekstan Respublikası Prezidentiniń 2020-jıl 24-yanvardağı «Ózbekstan respublikasında dene tárbiya hám sporttı jáne de rawajlandırıw hám ǵalabalastırıw is-ilajları haqqında»ǵı PF-5924-sanlı qararları dálil bola aladı.

60111900–Mektepke shekemgi hám baslawısh dene tárbiya hám sport tálimi boyınsha kásiplik (dóretiwshilik) imtixan dástúri ulıwma orta hám orta arnawlı kásip-óner tálimi dene tárbiya dástúrleri tiykarında islep shıǵılǵan bolıp, abituriyentlerdiń fizikalıq shınıǵıwları orınlawdağı ámeliy háreket kónlikpe hám tájiriybelerin bahalaw ushın baǵdarlangan.

Dástúrde kásiplik (dóretiwshilik) imtixanın ótkeriw tártibi, abituriyentlerdiń bilim, kónlikpe hám tájiriybelerine qoyılǵan talaplar hám olardı bahalaw kriteriyaları óz sheshimin tapqan.

DÁSTÚRDIŇ MAQSETI HÁM WAZIYPALARI

Dástúrdiń tiykarǵı maqseti - abituriyentlerdiń dene tárbiyası páninen iyelegen bilim, kónlikpe hám qanıgelik tájiriybeleri (jeńil atletika túrleri boyınsha arnawlı tayarlıq) dárejesin belgilengen kriteryalar tiykarında anıqlaw hám de bahalawdan ibarat bolıp esaplanadı.

Dástúrde dene tárbiyası páninen kásiplik (dóretiwshilik) imtixan barısında tómendegi wazıypalardı ámelge asırıw názerde tutilǵan.

Jeńil atletika túrleri boyınsha;

-100 metrge juwırıw boyınsha sınaq -qadaǵalaw shınıǵıwın shólkemlestiriw hám ótkeriw;

- 4x10 metrge juwırıp barıp qaytıw (chelnochnıy beg) boyınsha sınaq - qadaǵalaw shınıǵıwın shólkemlestiriw hám ótkeriw;

Gimnastika sport túri boyınsha;

- bálent turnikte tartılıw tortılısh bo'yicha boyınsha sınaq-qadaǵalaw shınıǵıwın shólkemlestiriw hám ótkeriw;
- gimnastikalıq skameykada tayanıp, qollardı búgip-jazıw sınaq-qadaǵalaw shınıǵıwın shólkemlestiriw hám ótkeriw;

Dóretiushılık imtixan ushın – **156** ball ajratılǵın bolıp, sonnan:

1-blok Jeńil atletika – 104 ball

2-blok Gimnastika – 52 ball

KÁSIPLIK (DÓRETIUSHILIK) IMTIXANDI ÓTKERIW HÁM SHINIǴIWLARDI ORINLAW TÁRTIBI

Barlıq imtixan sınaqlarına abituriyentler ózi menen sport kiyimi (**úst-bas kiyim, sport ayaq kiyimi**) hám de shaxsın tastıyıqlaytuǵın hújjetlerin (**pasport, qabıllaw komissiyası tárepinen berilgen til xat hám ruxsatnama**) alıp keliwi hám imtixan komissiyasına usınıwı shárt, eger imtixan komissiyasına kórsetilmegen jaǵdayda abituriyent imtixanǵa qoyılmaydı.

Kásiplik (dóretiushilik) imtixan sınaqları úsh kún dawamında, keste tiykarında belgilengen kúnlerde azanǵı saat 7⁰⁰ den baslanadı.

Sport forması hám shaxstı tastıyıqlawshı hújjetleri (pasport, qabıllaw komissiyası tárepinen berilgen til xat) imtixan kúni imtixan komissiyasına usınıwı shárt, eger imtixan komissiyasına kórsetilmegen jaǵdayda abituriyent imtixanǵa qoyılmaydı.

Jeńil atletika túrleri boyınsha;

100 metrge juwırıw. Tómengi start. Abituriyentler dizimge kóre juwırıw ushın 2 abituriyentten ajratıladı. Bul shınıǵıwdı orınlaw ushın hár bir abituriyentke bir márteden urınıw beriledi. Juwırıw waqtında hár bir abituriyent ózine belgilengen jolshadan juwırıwı shárt. Basqa jolshaǵa ótip ketse hám janında juwırıp baratırǵan sherigine irkinis berse nátiyje esapqa alınbaydı.

4x10 metrge juwırıp barıp qaytıw (chelnochnıy beg). Joqarı start. Start hám finish orınları sızıqları anıq belgilengen bolıwı shárt. Aralıqtı juwırıp ótiw dawamında abituriyent sızıqqa jetpey qaytsa nátiyje esapqa alınbaydı.

Gimnastika sport turi boyınsha;

Turnikke tartılıw. Abituriyent dáslepki jaǵdaydı iyeleydi. Imtixan alıwshınıń «Úskene aldına» degen buyrǵına kóre abiturient (**ul balalar**) turnik aldına keledi, «Úskenege» degen buriqtan soń, tartılıw jaǵdayın iyeleydi. Tartılıw tuwrı jaǵdayda qollar joqarıdan uslap, asılıp turǵan jaǵdayda orınlanadı (asilip turıw jaǵdayı 1-2 sekund dawamında esapqa alınadı). Tartılıwda iyekler turnikten joqarıda bolıwı shárt. Ayaqlardı búgiw yaki qozgaltıwǵa ruxsat berilmeydi.

Imtixan alıwshınıń «Úskene aldına» degen buyrǵına kóre abiturient (**qız balalar**) gimnastika skameykası aldına kelip kórsetilgen tártipte gimnastika skameykasına tayanıp, qollardı búgip-jazıw shınıǵıwın orınlardı. Shınıǵıwdı orınlaw dawamında toqtap qalıw yaki irkilislerge ruxsat berilmeydi.

MEKTEPKE SHEKEMGI HÁM BASLAWÍSH TÁLIMDE DENE TÁRBIYA
HÁM SPORT TÁLIM BAĞDARÍNA KIRIW IMTIXANLARÍNÍN
NORMATIVLIK TALAPLARÍ HÁM BAHALAW KRITERIYALARÍ

156-ball

KRITERIYALAR
(ul balalar ushın)

ERKEKLER					
100 metrge juwırıw (sekund) *		4x10 metrge juwırıp barıp qaytıw (sekund) *		Turnikke tartılıw*** (samı)	
Nátiye	Ballar	Nátiye	Ballar	Nátiye	Ballar
11,30	52	8,00	52	30	52
11,40	51	8,10	51	29	50
11,50	50	8,20	50	28	48
11,60	49	8,30	49	27	46
11,70	48	8,40	48	26	44
11,80	47	8,50	47	25	42
11,90	46	8,60	46	24	40
12,00	45	8,70	45	23	38
12,10	44	8,80	44	22	36
12,20	43	8,90	43	21	34
12,30	42	9,00	42	20	32
12,40	41	9,10	41	19	30
12,50	40	9,20	40	18	28
12,60	39	9,30	39	17	26
12,70	38	9,40	38	16	24
12,80	37	9,50	37	15	22
12,90	36	9,60	36	14	20
13,00	35	9,70	35	13	18
13,10	34	9,80	34	12	16
13,20	33	9,90	33	11	14
13,30	32	10,00	32	10	12
13,40	31	10,10	31	9	10
13,50	30	10,20	30	8	8
13,60	29	10,30	29	7	6
13,70	28	10,40	28	6	4
13,80	27	10,50	27	5	2
13,90	26	10,60	26	4 hám onnan kem	0
14,00	25	10,70	25		

14,10	24	10,80	24		
14,20	23	10,90	23		
14,30	22	11,00	22		
14,40	21	11,10	21		
14,50	20	11,20	20		
14,60	19	11,30	19		
14,70	18	11,40	18		
14,80	17	11,50	17		
14,90	16	11,60	16		
15,00	15	11,70	15		
15,10	14	11,80	14		
15,20	13	11,90	13		
15,30	12	12,00	12		
15,40	11	12,10	11		
15,50 -15,60	10 - 1	12,20 -12,30	10-1		

**MEKTEPKE SHEKEMGI HÁM BASLAWÍSH TÁLIMDE DENE TÁRBIYA
HÁM SPORT TÁLIM BAĞDARÍNA KIRIW IMTIXANLARÍNÍN
NORMATIVLIK TALAPLARÍ HÁM BAHALAW KRITERIYALARÍ**

156-ball

(qız balalar ushın)

HAYaL-QÍZLAR					
100 metrge juwırıw (sekund) *		4x10 metrge juwırıp barıp qaytıw(sekund) *		Gimnastika skameykasına tayanıp qollardı búgip-jazdırıw*** (sanı)	
Nátiyj e	Ballar	Nátiyj e	Ballar	Nátiyj e	Ballar
12,80	52	10,00	52	30	52
12,90	51	10,10	51	29	50
13,00	50	10,20	50	28	48
13,10	49	10,30	49	27	46
13,20	48	10,40	48	26	44
13,30	47	10,50	47	25	42
13,40	46	10,60	46	24	40
13,50	45	10,70	45	23	38
13,60	44	10,80	44	22	36
13,70	43	10,90	43	21	34
13,80	42	11,00	42	20	32
13,90	41	11,10	41	19	30

14,00	40	11,20	40	18	28
14,10	39	11,30	39	17	26
14,20	38	11,40	38	16	24
14,30	37	11,50	37	15	22
14,40	36	11,60	36	14	20
14,50	35	11,70	35	13	18
14,60	34	11,80	34	12	16
14,70	33	11,90	33	11	14
14,80	32	12,00	32	10	12
14,90	31	12,10	31	9	10
15,00	30	12,20	30	8	8
15,10	29	12,30	29	7	6
15,20	28	12,40	28	6	4
15,30	27	12,50	27	5	2
15,40	26	12,60	26	4 hám onnan kem 4	0
15,50	25	12,70	25		
15,60	24	12,80	24		
15,70	23	12,90	23		
15,80	22	13,00	22		
15,90	21	13,10	21		
16,00	20	13,20	20		
16,10	19	13,30	19		
16,20	18	13,40	18		
16,30	17	13,50	17		
16,40	16	13,60	16		
16,50	15	13,70	15		
16,60	14	13,80	14		
16,70	13	13,90	13		
16,80	12	14,00	12		
16,90	11	14,10	11		
17,00 -17,10	10 - 1	14,20 -14,30	10-1		

Apellyatsiya tártibi

Abituriyentlar dóretiwshilik imtixan nátiyjeleri boyınsha institut qabıllaw komissiyasınıń apellyatsiyalar menen islew komissiyasına imtixan nátiyjeleri daǵaza etilgennen keyin 24 saat dawamında shaǵım etiwleri múmkin. Shaǵım mazmunı tek ózleriniń toplaǵan balları boyınsha bolsa qabıl etiledi.

Apellyatsiya komissiyası aǵzaları Joqarı oqıw ornı rektori buyırǵı menen tastıyıqlanadı.